

Mindazonáltal, vagy éppen ezért, a mű, mely e szívós, túlélő „pannónságból” fakadt: szókincsével, tárgyi gazdagságával, emberközeli mondanivalójával, rendkívüli értékű teljesítmény a XX. század költészetében. Takáts Gyula mindvégig megtartotta az első lendülettel elfoglalt előkelő rangját a vele egyivásúak között. Költészetét, az első verskötet hatása alatt (negyven évvel ezelőtt) a misztikus természetérzés horizontójának minősítettük. De időközben világossá vált, hogy nem annyira misztikus, mint inkább animisztikus természetélményről van szó, olyan költő érzésvilágáról, aki szülötte földjének egyre mélyebb ismeretében, egy csodálkozó kisfiú, vagy egy mindentudó öreg pásztor természetességével társalog küttal, malommal, pinceszerral, vízimadárral, s nem utolsó sorban embertársaival. Mindent és mindenkit bensőségesen ismer, s egy-két határozott tusvonással elénk varázsol, megörökít, hogy tovább adhassa a remélt XXI. évszázadnak.

Verseiben egyaránt izlelgethetjük és élvezhetjük a friss mandula keserédességét s a Becehegy óborának aranyló zöld, vulkáni zamatát.

TAKÁTS GYULA

Épp csak átszalad

Nő a lilium kardja a vízen...
Hosszú bimbója lándzsa
és sodrott aranyát
az árnyék szívébe mártja.

Megremeg... leomlik kéken...
A csörgő víz sikolt!
Az éger levelek ajkán
erezett hullafolt

s a mélyülő völgyön ekképp
tavasz és alkonyat
egyszerre, mint az élet,
a tükrön épp csak átszalad.

Még helye sem éget

Elúszik, mint a holdfény...
Elszáll, mint a zene:
magányos tárgy... szavak... szívek...
Egyiknek sincs keze.

*Magára marad minden.
A tiszta, tündér felület
alatt az ember és anyag
csak váltják némán helyüket,*

*mert kéz, se horgony... Csak viszi
a semmi és a lényeg
úszik, akár a holdfény
és még helye sem éget!*

*A hiány!... Mint karszton
a forrás... Gránit csúcsán a fa!
Egy könnyelmű fogalmazás
árnyéka úszik?... Nincs szava...*

Oly vésett bennük

*ácsorog kint a tél
a gerléből toll maradt
csontot ropogtat a kutya
tövises rózsák alatt*

*kedvem nincs a versre
lóg a fácán vas csövön
tollát tépem és pattog
ujjam begyén a kék köröm*

*ő alszik vár a tél
s hogy álmuk ne zavarjam
betűket vések égre
nézik a lusta varjak*

*a rétről és a friss patak
rámlélegzik zörög
a hártya lassan összenő
a jég mély partjaink között*

*nyár volt tél van itt
madár volt rózsza toll szavak
s oly vésett bennük a betű
hogy szerkezetük rámszakad*